ALINGSÅS KOMMUN

Datum: 2026-11-04
Handläggare: Sara Sjöberg
Diarienr: 2026.322 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Likvärdig utbildning oavsett skolenheternas storlek

Ärendebeskrivning

Barn- och ungdomsnämnden beslutade 2026-09-15 § 63 om ett nämndinitiativ där barn- och ungdomsförvaltningen fick i uppdrag att inför kommande års budget utreda möjligheten att införa ett riktat ekonomiskt stöd till mindre skolenheter i syfte att säkerställa förutsättningarna att erbjuda alla elever en likvärdig utbildning.

Barn- och ungdomsförvaltningen redovisar i detta ärende förslag till resursfördelning som kan ge bättre förutsättningar för likvärdig utbildning oavsett skolenheternas storlek. Utredningen utgår från principerna i befintlig resursfördelningsmodell, vilka är barn- och elevpeng och grundresurs, samt preliminära budgetförutsättningar 2027 beslutade av kommunstyrelsen 2026-10-19 § 150.

Förvaltningens yttrande

Resursfördelning till grundskolor i kommunens regi är i huvudsak volymbaserad där elevpeng med utgångpunkt i antal inskrivna elever varje månad utgör den största delen av skolornas intäkter. Elevpengen avser täcka samtliga kostnader för elevens utbildning som organiseras av respektive skolenhet. Utöver elevpengen tillkommer en grundresurs i form av ett fast budgetanslag som år 2026 uppgår till 500 000 kronor per grundskola och 200 000 kronor per fritidshem. Grundresursen avser utjämna skillnader mellan mindre och större enheter vad gäller skolornas grunduppdrag vilket i grundskolan handlar om lärarledd undervisning och i fritidshem om öppettider. I barn- och ungdomsnämndens resursfördelning finns även kompensatoriska resurser som till exempel socioekonomiskt strukturbidrag, integreringsstöd och extraordinärt medicinskt stöd. Dessa resurser ingår inte i den utredning som förvaltningen redovisar.

Magra skola och Ödenäs skola har ett betydligt lägre elevantal än övriga kommunala grundskolor. Det innebär särskilda förutsättningar för att organisera undervisningen inom ramen för nuvarande resursfördelningsmodell. De senaste fem åren har Magra skola och Ödenäs skola haft mellan 50 och 58 inskrivna elever per läsår. Det motsvarar i genomsnitt sju till åtta elever per årskurs i årskurserna F-6. Förvaltningen bedömer att elevunderlaget motiverar en organisation med tre klasser per skola. Det motsvarar i genomsnitt cirka 17 elever per klass. Nuvarande resursfördelningsmodell utgår däremot från ett nyckeltal om 24,6 elever per klass.

Förvaltningen bedömer att förutsättningarna för likvärdig utbildning kan stärkas genom att Magra skola och Ödenäs skola tilldelas ett fast budgetanslag. Budgetanslaget beslutas årligen av barn- och ungdomsnämnden. Beräkningen kan utgå från elevpeng, fritidshemspeng och grundresurs. Undervisningsresursen inom elevpengen kan beräknas utifrån 17 elever per klass. Övriga delar av elevpengen beräknas enligt samma principer som för övriga skolenheter. Vad gäller fritidshemspengen och grundresursen utgår beräkningen från samma grunder som för övriga skolenheter. Kompensatoriska resurser utöver budgetanslaget som eventuellt tillfaller dessa skolenheter sker också på samma premisser som för övriga skolenheter.

Utöver fast budgetanslag till Magra skola och Ödenäs skola bör även grundresursen utökas så att likvärdigheten oavsett skolenheternas storlek kan mötas ur ett bredare perspektiv. Grundresursens syfte är att utjämna skillnader mellan större och mindre enheter. En förstärkning av grundresursen skulle öka denna utjämnande effekt eftersom tillskottet per elev blir större vid mindre skolenheter än vad den blir om skolenheten är större.

Förvaltningens bedömning är att en utökning av grundresursen med 40 procent inom både grundskola och fritidshem utgör ändamålsenlig nivå. Det innebär att grundresursen utökas med 200 000 kronor per grundskola och 80 000 kronor per fritidshem vilket skulle innebär att den totala grundresursen till grundskola därmed uppgår till 700 000 kronor per skola och 280 000 kronor per fritidshem.

Ekonomisk bedömning
Den totala kostnaden för barn- och ungdomsnämnden för att möjliggöra budgetanslag till Magra skola och Ödenäs skola, i enlighet med förvaltningens yttrande, beräknas uppgå till 1 800 000 kronor. Det innebär att Magra skola och Ödenäs skola skulle tilldelas ytterligare 760 000 kronor vardera, jämfört med om de erhållit samma elevpeng som övriga skolenheter. I den totala kostnaden ingår även kostnad för utökade bidragsbelopp till fristående skolor vilken uppgår till 280 000 kronor.

Den totala kostnaden för barn- och ungdomsnämnden för att utöka grundresursen med 40 procent inom grundskola och fritidshem beräknas uppgå till 3 700 000 kronor. För grundskola uppgår kostnaden till 2 900 000 kronor varav enheter i kommunens regi utgör 2 400 000 kronor och bidrag till fristående skolor 500 000 kronor. Motsvarande vad gäller grundresurs till fritidshem utgör 700 000 kronor enheter i kommunens regi och 100 000 kronor bidrag till fristående.

Den sammanlagda kostnaden uppgår därmed till 5 500 000 kronor och förvaltningens bedömning är att den inte ryms inom barn- och ungdomsnämndens budgetram 2027. En omfördelning av resurser inom befintlig budgetram riskerar att ställa skolenheter mot varandra vilket inte är förenligt med nämndinitiativets intention.

Förslag till beslut
Redovisningen godkänns.

Helena Balte
Förvaltningschef

Sara Sjöberg
Controller

Helena Balte, Godkännare tjänsteskrivelse, 2026-11-04